

VESZÉLYBEN AZ IDEI BARACKTERMÉS.

Az utóbbi évek időjárási anomáliái lassan éghajlati változás szintjére emelkednek. A hosszan tartó forró nyári aszály után évek óta enyhe telek következnek, a jelenben csapadékból ősz-tél közepette február 11-én még +10C fok volt a hőmérséklet, másnap -12,5 fok. – mint megtudhattuk Mojdisz Istvántól, a megye egyetlen „levelibékájától”, miután bölcs rendszerváltóink ostobán felszámolták a stratégiailag is fontos meteorológiai állomást Csabán.

A növénytermesztés, de különösen a gyümölcskertészet szempontjából fontos meteorológiai állapotról van szó, melynek a biológiai életközösségek rendszerének felbomlása az egyik következménye. Gondoljunk csak a növényi kórokozók és állati kártevők nemzedékváltásának megszorodására és az áttelelési feltételek számukra kedvező változására. Az állati kártevők esetében ehhez még hozzájárul a tojás-lárva –báb és imágó gyérítő énekes madár állomány életkörülményeinek kedvezőtlen változása és a madárvédelem hiányossága.

Ez a probléma fokozott gondot jelent a kiskertekben, ahol a tenyészidőszakban korlátozott vagy nulla a kémiai növényvédelem. A másik meteorológiai kedvezőtlen hatás növényélettani. Ez a gyümölcsfák esetében azt jelenti, hogy felborul a biológiailag szükséges téli nyugalmi állapot rendje, ami ráadásul faj-és fajtafüggő is. Ezt a következőkben számszerűen is bizonyítani fogjuk.

A kertész nem szereti a sarat taposni, én is így jártam a minap, de üres kézzel nem akartam hazajönni a kertből: rügmintákat hoztam. A rügyboncolás meglepő eredményeket mutat.

Az őszibarackban még pregnánsan nem ítélni meg a fagykár, de a külterületi gyümölcsös korai Springtime fajtában, ahol erősen duzzadtak már a rügyek, 45% rügykár mutatkozik, a kései Cresthaven még téli álmát alussza. A külterület kései Mandulakajszi rügyei is nyugalmi állapotban vannak, de a boncolási eredmény 55% fagykár. És most jön a meglepetés: a belterületen ugyanez a fajta, amely tavaszi fagyűrő képességéről híres, 69% fagykárt szenvedett, ez viszont már a rügyattanás fenológiai stádiumában van. Tehát itt a virágzáskori fagyokkal kapcsolatos tapasztalat „fejre állt”, de szakmailag indokoltan: ez a téli nyugalmi állapot eltérő lezajlására vezethető vissza. Belterületi korai kajszi mintán azonban 89%-os fagykárt észleltem.

Ez a korai rügyvizsgálat azonban még nem nyugtathat meg végleg. Ugyanis a fagyhatásnak a virág szállítószövet rendszerére is van hatása, ez kedvezőtlen esetben majd az ivarszervek tápellátásakor – a virágzáskor – fog jelentkezni, ami ronthatja a kötődést, így a várható terméskilátást.

Az elmondottaknak gyakorlati haszna is van. Most a gazda szabad szemmel nem lát bele a rügyekbe, bizakodik a fák jó berakódása láttán, de majd később ráeszmél a valóságra, ezért a tavaszi metszéskor a rügyekben keletkezett kárt mindenképpen figyelembe kell venni, valamint módosítani a megszokott gyakorlatot. Érdemes lesz metszés előtt hasonló rügyboncolást végezni, hogy tisztán láthassuk a jövőt.

Békéscsaba, 2021. február 19.

dr. sicz györgy